

Funksjonelle analyser

Funksjonelle analyser

- For å tilpasse tiltak ovenfor en atferd må vi vite hva atferden vanligvis fører til. Ulike måter å gjøre dette på kalles funksjonelle analyser
- Funksjonelle analyser innebærer individuell tilnærming, og målet er mer presis og effektiv behandling
- Forskning viser at både ønsket og uønsket atferd er lært, og opprettholdt av hendelser i miljøet
  - positiv- og negativ forsterkning (+ automatisk forsterkning)
- 3 hovedgrupper analyser, 2 presenteres her

Funksjonelle analyser

- Funksjonelle analyser skal hjelpe oss til å forhindre at vi setter i gang behandling på sviktende grunnlag:
  - gi en korreks til noen som ønsker å få oppmerksomhet
  - gi oppgaveutsettelse til noen som ønsker pause

Det er viktig å skille på atferdens topografi og funksjon!

- Atferd med lik topografi kan ha samme funksjoner
  - Atferd med ulik topografi kan ha samme funksjoner
  - Atferd med lik topografi kan ha ulike funksjoner
  - Atferd med ulik topografi kan ha ulike funksjoner
-
- Funksjonen til atferden er det vi må analysere oss fram til siden det er funksjonene vi kan gjøre noe med i behandling, men er det alltid mulig?

Indirekte funksjonelle analyser

- Innsamling av opplysninger uten direkte observasjon
  - Strukturerte intervju
  - Sjekklistor
  - Skalaer
  - Spørsmålsskjemaer
  - Spørsmål til nærpersoner
- Eksempler:
  - MAS, om sensorisk forsterkning, unnlippelse, oppmerksomhet og manipulerbare forsterkere
  - FAI, 11 seksjoner, om SE, topografi, igangsettende og opprettholdende faktorer, kommunikasjon, forsterkere og historie

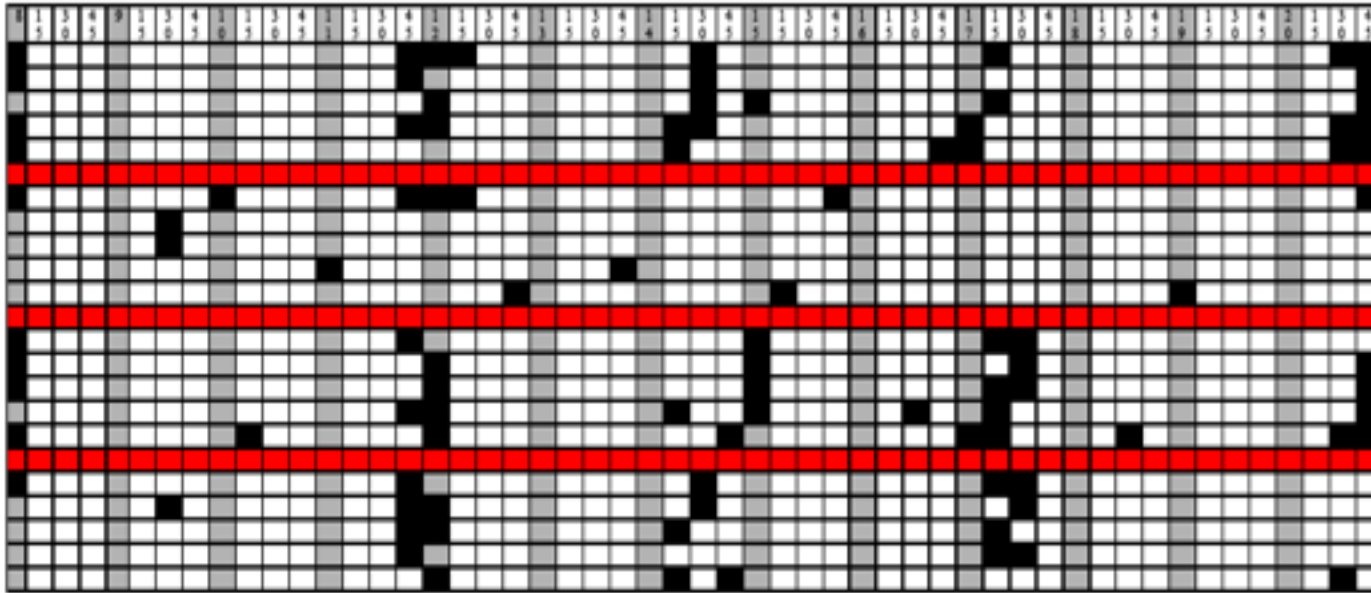
Deskriptive funksjonelle analyser

- Observering og registrering i mer eller mindre naturlige settinger, ingen planlagte strategier...
  - ABC-skjema
    - Kontinuerlige beskrivelser: alt som skjer
    - Atferdsspesifisert beskrivende: bare på bestemte topografier
  - (Scatter-plot)
    - Scatterplot kan si noe om i hvilke tidsperioder det er lurt å benytte ABC-analyser

Konklusjoner kan trekkes når forhold forekommer oftere under noen betingelser enn andre

A (Sd)	B (R)	C (Sr)
Satt i morgen samling	Hun slo elev	Tatt med på grupperommet
Var tilbake i samlingen	Skriker høyt	Fikk beskjed om å være stille
Fortsatt i samlingen	Skrek igjen	Fikk beskjed om å være stille
Fortsatt i samlingen	Slo elev	Tatt med på grupperommet

Scatter-plot

Hvordan gå fram?

1. Skaff informasjon via indirekte og deskriptive analyser
  2. Bruk informasjonen til å beskrive sannsynlige sammenhenger mellom atferd og omgivelsene
  3. (Test det ut i eksperimentelle analyser)
  4. Sett i verk tiltak på bakgrunn av funksjonen(e) til atferden
- (Cooper et al., 2007)

Faktorer som er relevante for FA

- Generelle:
  - Generelt lite forsterkning fra miljøet
  - Ukomfortable omgivelser (varmt, støyete, trangt..)
- Kroppslige variabler
  - Helsetilstand (sykdom, allergier, smerter..)
  - Motivasjonell tilstand (sulten, tørst)
  - Følelsmessig tilstand (sint, sjalu...)
  - Midlertidig kroppslige tilstander (menstruasjon, sliten)

Faktorer som er relevante for FA

- Oppgaver/krav:
  - For vanskelig
  - Uheldig tempo
  - Mangel på variasjon
  - Mangel på valgmuligheter
  - Mangel på "følelsen" av viktighet

Faktorer som er relevante for FA

- Spesifikke foranledninger
  - Plutselig endring i miljøet
  - Nye krav
  - Krav
  - Uklare instruksjoner
  - Fjerning av synlige potensielle forsterkere
  - Tilbakeholdelse av forsterkere der det før har blitt presentert forsterkere
  - Presentasjon av aversive stimuli
  - Bedt om å vente
  - Ser andre får forsterkere

Faktorer som er relevante for FA

- Spesifikke konsekvenser
  - Flukt fra krav
  - Oppmerksomhet
    - Sympati
    - Korreks/skjenn/"stopp"/"slutt"
  - Få viljen sin
    - Manipulerbare forsterkere
    - Sensoriske forsterkere

Funksjonelle analyser

Oppsummering:

- Indirekte analyser kan foretas uten spesielle kunnskaper og lite ressurser, men med beskjeden nytte!? (FAI er en god innføring i å observere og analysere)
- Deskriptive analyser (ABC) kan si noe om funksjon. Sammen med samtaler med nærpersoner kan dette gi grunnlag for behandling. Trente personer kan gi gode synspunkter etter forholdsvis kort tid

Unngå enkle indirekte analyser, søk kompetanse og gjør deskriptive analyser som kan kombineres med utsagn fra nærpersoner